

ΦΙΛΩΝ ΙΩΑΝΝΟΥ ΦΙΛΩΝΟΣ

ΡΟΣ τὴν μνήμην καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Φ. Φίλωνος, ἡ Διεύθυνσις τοῦ Ἐθνικοῦ Ἡμερολογίου ὁφείλει ἔξαιρετικὴν ἐκδήλωσιν ἐγκαρδίου σεβασμοῦ καὶ λατρείας, καθόσον οὐχὶ ἀπαξὲ εἰς τὰ πρῶτα βήματα τοῦ ἔργου αὐτῆς, οἱ ώραῖοι λόγοι τοῦ γλυκυτάτου πρεσβύτου ἀπέβησαν εἰς ἀκρον ἐνθαρρύντικοι καὶ παρήγοροι, ὑπερόχως δὲ ἐκράτυναν τὸν νεανικὸν ἐνθουσιασμὸν αὐτῆς εἰς γενναιότερα διαβήματα προόδου καὶ ἐνεργείας. Οἱ παρελθόντες χρόνοι διεφύλαξαν ἐν τῇ ψυχῇ ἡμῶν εὐγνώμονα τὴν ἀνάμνησιν τῶν συμβουλῶν τοῦ Φίλωνος Φίλωνος, καὶ ἐνίσχυσαν τὸ θάρρος ἡμῶν ἐν τῷ ἀστόργῳ δυστυχῶς παρ' ἡμῖν σταδίῳ τῶν φιλολογικῶν ἀγώνων.

Μετέχουσι θλιβεροῦ τινος καὶ πικροῦ θελγήτρου τῶν διαπρεπῶν ἀνδρῶν οἱ Νεκρολογίαι, τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων περὶ τῶν ὑπηρεσιῶν τῶν

ὅποίων τὰ | χρονικὰ τῆς ὀσημέραι διαυρφουμένης Ἐλληνικῆς Πολιτείας¹ παρέχουσι τὰ λαμπρότατα τῶν ἀπομνημονευμάτων, ἐνέχουσι δὲ² ἐν³ ἔαυταις τὸ γλυκύπικρον αἰσθημα τῆς ἀναμνήσεως ἀποιχομένης δόξης, ἀποιχομένου μεγάλου παρελθόντος, τὸ θέληγητρον τῆς ἀναπολήσεως ἀποπτάσσες εὐδαιμονίας ἐν ἡμέραις θλιβεραῖς διὰ τὸ Ἐλληνικὸν Ἐθνος. Αὐτὸς εἶναι δὲ αἰώνιος νόμος τῆς προόδου, πρὸ τοῦ ὅποιου εἶναι ἐπιβεβλημένον εἰς τὴν νεωτέραν γενεὰν νὰ γονυπετῇ. Χαράσσων τις γραμμᾶς ἢ συντάσσων τὸν βίον Ἀνδρῶν ἀλλων ἐποχῶν καὶ ἀλλων εὐτυχεστέρων κακιῶν, δὲν ῥαίνει μόνον μὲν ἐφήμερα νεκρικὰ ἀνθη τὰ σκηνώματα Αὐτῶν, ἀλλὰ δρέπει τοιαῦτα ἀμάραντα ἐκ τοῦ βίου των διὰ τὴν χρῆσιν καὶ τὴν ζωὴν τῶν μεταγενεστέρων. Ἐντεῦθεν διόπταν ἐπιχειρῆ τις τὴν ἀνέλιξιν τῶν σελίδων τῆς ζωῆς ἐνὸς ἐπισήμου ἀνδρὸς, ἐξ ἐκείνων, οἵτινες δὲν δημιουργοῦνται, ως σήμερον, ἐκ τοῦ προχείρου, οὐδὲ ἀναπληροῦνται εὐκόλως, εἰς ἐποχάς, καθ' ἓς ἡ χαύνωσις διεδέχθη τὴν προτέραν ζωὴν, καὶ δὲ ἀνονεύερυτος λήθαργος ἀνεπλήρωσεν ἐγρήγορσιν πεπληρωμένην θελκτικῶν προσδοκιῶν, εἰς τοὺς δακτύλους δειλὴ ὑποτρέμει ἡ γραφὶς καὶ ἡ ὁδύνη βαρεῖα, ως ἐφιάλτης ἐκλύει τὴν ψυχήν. Καὶ εἰς τοῦτο ἀκριβῶς ἐγκειται ἡ δυσχέρεια, διότι οὐδὲ ὑπερβολὴ δύναται νὰ καλύψῃ τὴν ἀλήθειαν, οὐδὲ μετριότης ν' ἀποχρωματίσῃ τὰ ζωηρὰ χρώματα, ἀτινα ἐμφαντικῶτερον καὶ τῶν ὡραιοτέρων λέξεων εἰκονίζουσι τοὺς χαρακτῆρας καὶ τὴν ζωὴν τῶν πρώτων Ἀνδρῶν τῆς ἡμετέρας πατρίδος.

* * *

Ἐκ τῆς μελέτης τῆς ἑργασίας καὶ τοῦ ὅλου βίου τοῦ ἐπιφανοῦς πολίτου καὶ τοῦ χρηστοτάτου Ἑλληνος πολιτευτοῦ Φίλωνος I. Φίλωνος, εἰς τὸν νεκρὸν τοῦ ὅποιου ἐν πάσῃ μεγαλοπρεπείᾳ ἀπέδωκε τὰς ὑστάτας αὐτῆς τιμᾶς ἡ Ἑλληνικὴ Πολιτεία τὴν 10ην Σεπτεμβρίου τοῦ 1895, ἀνευ τοῦ θορύβου ἐπικηδείων ἡ ἐπιταφίων λόγων, τοιαύτην μεγάλην διδασκαλίαν ἀποκομίζει τις, διδασκαλίαν, ἀφθονα καὶ τιμαλφῇ παρέχουσαν ἐφόδια, ὑφίστων ἐπιδρῶντα ἐπὶ τοῦ βίου ἡμῶν τῶν νεωτέρων καὶ δημιουργῶντα νέας ἐννοίας, νέα συναίσθηματα. Υπῆρξεν εἰς ἔγχριτος τύπος πολιτικῆς ἀρετῆς, ἀρχοντος τελείου, φιλελευθέρου, σώφρονος καὶ εἰλικρινοῦς τῆς πατρίδος στρατιώτου, εἰς τῶν ἀγνοτέρων ἀντιπροσώπων θεμελιούργου τάξεως ἀνδρῶν, δμοίους τῶν ὅποιων δὲν παράγει ἵσως πλέον ἡ φύσις διὰ τὸ δύσμοιρον ἡμῶν "Εθνος, τὸ πικρῶς συναίσθιανόμενον σήμερον τὴν λειψανδρίαν τῶν νεωτέρων χρόνων εἰς πολιτικοὺς ιδίας ἄνδρας, ικανούς καὶ φιλοπάτριδας περισσότερον ἡ φιλαύτους.

Οὕτω δὲ πλήρης χρησίμων ἡμερῶν πολιτικὸς καὶ κοινωνικὸς βίος τοῦ Φίλωνος I. Φίλωνος δὲν ἀποτελεῖ ἀπλῆν βιογραφίαν κοινοῦ μεταστάντος, οὐδὲ εἶναι ἔργον ὀλιγίστων σελίδων ἡ ἀνακεφαλαίωσις τῆς ὅλης περιθλέπτου πολιτείας τοῦ Ἀνδρὸς, ἣν πάντοτε περιέβαλλε διὰ διακεριμένων δειγμάτων τιμῆς καὶ σεβασμοῦ ἡ Ἑλληνικὴ Κοινωνία, ἐκ τῆς ψυχῆς τῶν μελῶν τῆς ὅποιας δὲν ἀπεμάκρυνεν ἀκόμη, ἡ ὑφίσταμένη πολιτικὴ ἔξαχρείωσις, τὴν ἀληθῆ συνείδησιν καὶ ιδιαίζουσαν ἐκτίμησιν πρὸς τὴν μεγάλην ἀρετὴν τῶν διασφιζόμενων εἰσέτι παρ' ἡμῖν ὀλιγίστων κοινωνικῶν κορυφῶν.

* * *

Αἱ πρῶται ἀναμνήσεις, αἱ πρῶται ἐντυπώσεις τῆς ζωῆς τοῦ Φίλωνος ὑπῆρξαν ἔξοχοι, πράγματι μεγάλαι. Ὁ Ἰωάννης Φίλων, δὲ περιώνυμος προύχων καὶ προεστὼς τῆς Λεβαδείας, κατὰ τὴν ἔναρξιν τοῦ ὑπέρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνος τοῦ 1821, ἐν τοῖς πρώτοις ἡσπάσθη τὴν ιερὰν σημαίαν, διὰ τῆς βαρύτητος δὲ τῆς φήμης καὶ τῆς ὑπολήψεως τοῦ οίκου αὐτοῦ, οὐ μόνον τὰ τῆς ιδίας ἐπαρχίας, ἀλλὰ καὶ τὰ πλήθι τῶν ὅμορων τῇ Λεβαδείᾳ τόπων ἐνεθάρρυνεν, ὅπως γενναίως ταχθῶσι περὶ τὸ λαζαρον τῆς Πατρίδος. Τὴν πεῖραν, ἣν εἶχεν ἀποκτήσει, διευθύνων τὰ πράγματα τῆς Λεβαδείας ὑπὸ τὴν Τουρκικὴν διοίκησιν, καὶ τὴν ὑπόληψιν καὶ τὸν σεβασμὸν, ὃν ἀπήλαυνεν δὲ οίκος αὐτοῦ παρὰ τοῖς δμοεθνέσιν, ἔνεκα ὑπηρεσιῶν πρὸς αὐτοὺς μακρῶν ἐτῶν καὶ θυσιῶν προσωπικῶν, δὲ Ἰωάννης Φίλων χρονίμους κατέστησε, καθ' ἣν στιγμὴν, τοῦ κατακτητοῦ ἐκλιπόντος, τὰ πάντα περιηλθον εἰς τὴν ἀναρχίαν. Ὁ Ἰωάννης Φίλων καὶ οἱ ἄλλοι δμογενεῖς αὐτῷ, μεγάλοι πατριῶται, ἀντικατέστησαν τὴν διοικητικὴν δράσιν τῆς ἐκλιπούσης ἀλλογενοῦς καὶ τυραννικῆς διοικήσεως, δι' δμοεθνοῦς καὶ φιλανθρώπου, αὐτοὶ δὲ ἐγένοντο οἱ πρῶτοι αὐθεντικοὶ ἀντιπρόσωποι καὶ Κυβερνῆται τῆς ἐλευθερουμένης Ἑλλάδος, αὐτοὶ οἱ τροφοπρόσωποι καὶ Κυβερνῆται τῆς ἀπέλπιδα διώκοντος πάλην "Εθνους. Ἡσαν καὶ κυβερνῆται, καὶ χορηγοὶ τοῦ ἀπέλπιδα διώκοντος πάλην "Εθνους. Ἡσαν καὶ

ἐκ τῶν ιδίων θυσιάζοντες καὶ εἰς τὰ πάντα ἀνταποκρινόμενοι ἐκ τῶν λειψάνων περιουσίας, διαρκῶς ὑπὸ τοῦ κατακτητοῦ δεκατιζομένης πρότερον, καὶ ὑπὸ τῶν φρικαλεοτήτων τοῦ πολέμου δισημέραι μειουμένης. Ὁ Φίλων Φίλωνος ἀνεδείχθη ἀντάξιος τῆς φήμης τοῦ οἴκου, ἐνῷ ἐγεννήθη καὶ μιμητὴς ἐπίζηλος τῶν ἀρετῶν τοῦ μεγάλου πατρὸς αὐτοῦ. Ὁπόταν, μόλις δεκατεσσάρων ἐτῶν νεανίας, ἀπήρχετο εἰς τὴν ἀκμάζουσαν τότε Ἀκαδημίαν τοῦ Γκίλφορδ ἐν Κερκύρᾳ, εἰς ἣν καὶ ἐπὶ τετραετίαν παρέμεινε σπουδάζων καὶ ὄγρῶν πρὸς γενεικωτέραν διαπαιδαγώγησιν, ἡ πατρὶς ἡμῶν ἀνεγεννᾶτο ἐκ τῆς τέφρας αὐτῆς, δὲ ἡρωϊσμὸς καὶ ἡ καρδία παρέδιδον Ἐθνος ἐλεύθερον, ἡ ἀπαράμιλλος ἐθελοθυσία καὶ αὐταπάρηνησις ἐδημιούργουν ἐκ τοῦ μηδενὸς τὴν ἐλληνικὴν ιδέαν, καθίδρουν τὸ Ἑλληνικὸν Ἐθνος. ὡς τὸν πρῶτον σταθμὸν τῆς Ἐθνικῆς σταδιοδορίμας, νέος δὲ διηνοίγετο ἀγῶν ὑπὲρ τῆς ἐπιστήμης, ἀγῶν ὑπὲρ τῆς πολιτείας, ἀγῶν ὑπὲρ τῆς πατρίδος. Τοὺς ἀνδρας τῶν μαχῶν, ἐπρεπε μετ' ὅλιγον νὰ διαδεχθῶσιν ἐν τῇ Ἐθνικῇ Ἐργασίᾳ, ἀλλης φύσεως ἀνθρωποι, ἀπολύτως χρήσιμοι εἰς τὴν σώφρονα σύνταξιν τῆς ἀνακυπτούσης νέας πολιτικῆς κοινωνίας τῆς Ἐλλάδος, εἰρηνικῆς πλέον ἐργασίας ἀπόστολοι καὶ ἐκτελεσταί.

Ἀγωνισταὶ τοῦ πολέμου καὶ ἀγωνισταὶ τῆς εἰρήνης. Τοὺς πρώτους, θεμελιώσαντας διὰ τῶν πολεμικῶν αὐτῶν ἀθλῶν τὸ μικρὸν φυτώριον τῆς ἐλευθερίας τοῦ Γένους διεδέχοντο, οἱ ἔκτοτε διὰ τῶν εἰρηνικῶν αὐτῶν ἀγῶνων ἀνδρώσαντες τὸ δένδρον τῆς ἐνόμου ἐλευθερίας νέοι ἀνδρες, οἵτινες ἔμελλον νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς ὅργανα τῆς κοινωνικῆς καὶ πολιτικῆς δυθμίσεως καὶ ἀποκαταστάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐθνους. Τιμὴ καὶ δόξα εἰς τοὺς πολεμικούς καὶ εἰρηνικούς ἀγωνιστὰς, τιμὴ καὶ δόξα καὶ εἰς ἔκείνους, οἱ δρόσοι θὰ συνεχίσωσι τὸ ἔργον ἀμφοτέρων.

Τέκνον διακεκριμένον τῶν ἐποχῶν ἐκείνων ὑπῆρξεν ὁ Φίλων I. Φίλωνος, οὗ τὸ λείψανον πρὸ διαβολῆς μηνῶν παρέλαβεν, ἵνα φυλάξῃ ἡ Ἰστορικὴ γῆ τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν, ἡ τόσους καλύπτουσα ἐργάτας Ἐθνικῶν ἐργων καὶ Ἐθνικῶν ἐποχῶν. Ἐν τῷ μέσῳ τῶν νεφῶν καὶ τῆς ἀχλύος τῶν Ἐθνικῶν δυσπραγιῶν, ἔχων συνεργάτας διαπρεπεῖς ἀλλους ἀνδρας, εἰς τὴν καρδίαν καὶ τὴν διάνοιαν τῶν δόπιον ἡ ἐλευθερία, ἐτίθετο ὡς βάσις τῆς ἀνελίξεως τῆς νεωτέρας προσδόου καὶ ὡς ἀπρόσκοπτος ἀνάπτυ. ξις τῶν δυνάμεων αὐτῆς, διὰ συνεχοῦς ἀμέμπτου πολιτικῆς καὶ ἀμώμου ιδιωτικοῦ βίου, παρέσχεν ἔχυτὸν ὑπόδειγμα τοῖς ἐπιγενομένοις, καὶ δι τῆς εἰργων, οὐχὶ διὰ λόγων κενῶν, ἐπετέλεσε τὸ πρὸς τὴν Πολιτείαν καθῆκον. Ἡγάπησε τὸ πολιτικὸν στάδιον καὶ εἰς τοῦτο ἀφοσιωθεὶς, ἀπὸ τοῦ 1849 μέχρι τοῦ 1880 ἐποιεύθη διαρκῶς, πάντοτε ἐκλεγόμενος Βουλευτὴς, Πρόεδρος τῆς Βουλῆς τῷ 1861, καὶ ἐπὶ τῆς ἥδη Βασιλείας ὑπὸ τὸν ἀείμνηστον Σαΐμην τῷ 1869. Υπουργὸς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαίδευσεως. Ἀπὸ τοῦ 1849, ἀφ' ἣς ἐποχῆς κατήρξατο τοῦ πολιτικοῦ βίου αὐτοῦ δ. Φ. Φίλωνος, ἐπὶ τειράννων μακράν ἐτῶν ὑπηρέτησεν ἐνθέρμως καὶ τὴν ιδίαν ἐπαρχίαν τῆς Λεβαδείας, ἡς δ. Λαὸς πλειστάκις ἐν θριάμβῳ ἀπέστειλεν αὐτὸν ἀντιπρόσωπον, περὶ τὸ σηνομά του δὲ, ὅ-

νομα ἀληθοῦς εὐπατρίδου, συνήγαγεν ἐπὶ πολλὰς περιόδους ὅλον τὸ κοινωνικὸν καὶ πολιτικὸν τοῦ τόπου μεγαλεῖν. Ὁλίγιστοι πολιτικοὶ Ἀνδρες συνεκέντρωσαν, ὡς δὲ Φίλων Φίλωνος τοσαύτην δημοτικότητα, καὶ ὀλίγιστοι ἡξιώθησαν τοῦ σεβασμοῦ, διὸ οὗτος ἐξ ἀληθεστέρας πολιτικῆς περιωπῆς καὶ ἀξίας εἶχε δημιουργήσει ἐν τῷ Λαῷ τῆς Λεβαδείας, οὗ τὰ αἰσθήματα καὶ τὰς ἀνάγκας καὶ ὡς Δημοτικὸς Ἀρχων κάλλιστα ἐγνώρισε, πάντοτε δὲ εἰλικρινῶς καὶ πολυτίμως ἐπροστάτευσεν. Αείποτε ἀνεφάνη σπουδαιότατος πολιτικὸς παράγων ἐν τοῖς πολιτικοῖς ἀνταγωνισμοῖς παλαιῶν σπουδαιοτάτων ἡμερῶν, ἔθαρυνε δὲ ἐν οἰαδήποτε ἐποχῇ ἡ γνώμη του, καὶ τότε πρὸ πάντων ἀνωμολογεῖτο ὑφ' ὅλων ἡ διορατικότης, ἡ νοημοσύνη, ἡ ἔκτακτος καὶ ἀπταιστος ἐκτίμησις τῶν περιστάσεων ὑπὸ τοῦ Φίλωνος.

Αἱ ἐν τῷ Κοινοβουλευτικῷ βίῳ ἀπὸ τοῦ 1849 ὑπηρεσίαι τοῦ Ἀνδρὸς, ἀνέδειξαν αὐτὸν ἐνωρίτατα ἐν τῶν τότε ἐγκριτοτέρων μελῶν τῆς Ἑλληνικῆς Βουλῆς, εἰς ἣν κατέλαβεν ἐπίσημον θέσιν καὶ διεκρίθη διὰ τὴν ἀληθῆ φιλοπατρίαν του, τὴν πολιτικὴν αὐτοῦ εὔσταθειαν καὶ τὰς πολλὰς καὶ ποικίλας αὐτοῦ γνώμεις. Ἡ τριακονταετὶς πολιτικὴ ἐργασία καὶ δρᾶσις τοῦ Φ. Φίλωνος καὶ ἡ ἐν τοῖς ἀνωτάτοις ὑπουργήμασι διαδοχικὴ αὐτοῦ ὑπηρεσία, ἀποτελοῦσαι λαμπροτάτους σταθμοὺς ἐκδουλεύσεων μεγάλων, ἐν αἷς διαλάμψει ὁ ἥθικὸς χαρακτὴρ καὶ ἡ ἀκεραιότης τοῦ ἐντίμου πολιτευομένου, δύναται συγχρόνως ν' ἀπαρτίσῃ ἄριστον θέμα ἐξαιρέτου μελέτης, ἐπίζηλον δίδαγμα διὰ τούς μελετῶντας τὴν ιστορίαν τῆς ζωῆς τοῦ Ἀνδρῶν ἐκείνων, οἵτινες τῷντι ἀνεφάνησαν ὑπέροχοι ἐν τῇ ἐκδηλώσει τῆς ἀφοσιώσεως καὶ τῆς ἀγάπης αὐτῶν πρὸς τὴν πατρίδα ἡμῶν. Τὰ ἔργα τῶν νεωτέρων, ἵσως τελειότερα ἐν τοῖς καθ' ἔκαστον ἢ τὰ ἔργα ἐκείνων, θὰ συγκαταβῶσιν εἰς τὸν τάφον τοῦ Θανάτου, ὅπως ἀφανισθῶσιν ἐν τῷ σκότει τῆς ἀφανείας αὐτοῦ, ἀλλὰ τὰ ἔργα ἐκείνων θὰ συγκινῶσιν ἐσαεὶ πάσσον ἐλληνικὴν καρδίαν καὶ ἔσονται τὸ χάρμα καὶ τὸ δίδαγμα τῶν μελλουσῶν γενεῶν.

*
Ο μετὰ τὸ 1880 βίος τοῦ Φ. Φίλωνος ὑπῆρξε βίος μᾶλλον ἀποχωρίσεως ἢ ἐνεργείας, μᾶλλον ἀναμνήσεων ἢ νέου σταδίου. Ἐν τούτοις, ἐάν ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ "Οθωνος αἱ ὑπηρεσίαι τοῦ Φίλωνος, αἱ εἰς τὸ στέμμα σοφαὶ γνῶμαι αὐτοῦ ἀπέβησαν οὐχὶ ἀπαξὲ εὐεργετικαὶ καὶ χρήσιμοι, καὶ ἐπὶ τῆς νῦν Βασιλείας, ἐπίσης ἐξόχως ἐν τῷ προσώπῳ αὐτοῦ, ἐξετιμήθησαν πολλάκις καὶ ἡκούσθησαν εὐπροσδέκτως, οἱ εἰλικρινέστατοι καὶ πατριωτικοὶ λόγοι τοῦ πολυμαθεστάτου Ἀνδρὸς. Ο Φίλων Φίλωνος ἔκτοτε ποθήσας τὴν οἰκογενειακὴν γαλήνην, ἵσως δὲ καὶ τελείως ἀπογοητευθεὶς ἐκ τῶν ἐποχῶν, εἰς τὰς δυσχερείας τῶν διοίων ἐγκαίρως διεῖδεν δι πλήρης ἀναμνήσεων καὶ πολύπειρος πολιτευτὴς, πλήρη τὴν διάψευσιν τῶν προσδοκιῶν, αἴτινες ἐπλήρουν τὰς ψυχὰς τῶν Ἀνδρῶν τῶν χρόνων, καθ' οὓς οὗτος ἔδρασε καὶ εἰργάσθη, ἀπεμακρύνθη τῆς πολιτικῆς σκηνῆς, ἀποφέρων ὡς γέρας πολύτιμον καὶ πολυσήμαντον τῶν μακροχρονίων καὶ πεφωτισμένων πολιτικῶν ὑπηρεσιῶν του, ὃνομα ἀκηλίδωτον καὶ μεμαρτυρημένην ἀπὸ

μέρους τῆς Κοινωνίας ἐκτίμησιν πρὸς αὐτό. Οἷον στῖλθον παράσημον καὶ μυρίων ἀδαμάντων στιλπνότερον! Ἐκεῖνο τὸ ὅποῖον δὲν ἀπονέμεται διὰ τῆς ὑπογραφῆς· Ὑπουργοῦ, ἀλλὰ διὰ τῆς ὑπογραφῆς τῆς κοινῆς γνώμης!

Καὶ ἐν τῷ ἴδιωτικῷ καὶ κατ' ἴδιαν βίᾳ, ἀνεδείχθη ὁ Φίλων Φίλωνος, ἔφαμιλλος τῆς πολιτικῆς αὐτοῦ ζωῆς, μέχρι δὲ τῆς τελευταίας πνοῆς του, ἐτήρησε τὴν ζωηρότητα τῆς νεότητος, τὴν γλυκύτητα τοῦ θήθους, τὸ ἐπαγγωγὸν τῆς διμιλίας καὶ τὴν ἀφέλειαν, τὴν διακρίνουσαν τὴν ἀληθῆ εὐγένειαν. Ὁ Περικλῆς θυησκῶν ἡδύνηθη νὰ εἴπῃ, δὲι οὐδένα ἡδίκησεν η ἐλύπησε τῶν Ἀθηναίων. Ὁ Φίλων Φίλωνος ἡδύνατο νὰ διμολογήσῃ, δὲι παρ' οὐδενὸς οὐδέποτε οὐδὲν δυσάρεστον η τραχὺ ἤκουσεν. Τὸν Φίλωνα πᾶσα ηλικία εὔρισκε σύντροφον εἰλικρινῆ τερπνὸν, δὲι διηλιξ, τὸ παιδίον, διότι πάντας ἡγάπα καὶ εἰς πάντας καὶ τερπνὸν, δὲι διηλιξ, τὸ παιδίον, διότι πάντας ἡγάπα καὶ εἰς πάντας διήνοιγε τὴν ἀγαθοτάτην καρδίαν του δι συμπαθέστατος γέρων, καὶ πάντας ἐπότιζε μὲ τὰ θεῖα καὶ διαυγῆ αὐτῆς νάματα. Μέχρις θυτάτης στιγμῆς, καθ' ἣν καὶ διώρατος θάνατος του ὑπῆρξε σεμνον κορύφωμα του γυμνῆς, καθ' ἣν καὶ διώρατος θάνατος του μετεῖχεν ἔχρινοῦ θάλους, ως νὰ ὅλου σπανίου αὐτοῦ βίου, τὸ γῆράς του μετεῖχεν ἔχρινοῦ θάλους, ως νὰ ἥτο τοῦτο τὸ ἀποτύπωμα τῆς ἐν τῇ καρδίᾳ του ἀπαύστως ἐπανθίσουσης νεότητος, τῆς ἐπὶ τῶν πολυειδῶν αὐτοῦ γνώσεων καὶ τοῦ πνεύματός του διπλαύστως διακεχυμένης δροσερότητος, ἀκόμη δὲ καὶ σήμερον νομίζω, δὲι βλέπω τὸ χαμόγελον τῆς ἀγαθότητος τῆς ψυχῆς του Φίλωνος, διπερ ἐν ὑψίστῳ ἀρμονικῷ συνδυασμῷ ἐπλανήθη ἐπὶ τοῦ νεκροῦ του χείλους, ἀπὸ τοῦ ὅποιου πάντοτε ἔξηλθε τὸ ἄρωμα τῆς Δικαιοσύνης, τῆς Ἀληθείας, τῆς Χριστιανικῆς Ἀγάπης.

Αὐστηρὸς τὰ ἥθη, περιεσκεμμένος καὶ ἀκριβῆς ἐν γλυκύτητι, ἔμπνεων τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν ἀγάπην, ηὐτύχησε νὰ ἵεη περὶ αὐτὸν ἀνυψούμενον οἶκον, ἐκ μελῶν, ἀτινα τιμῶσι σήμερον τὴν παρ' ἡμῖν κοινωνίαν, ἐκ τέκνων πολυφιλήτων, διακεκριμένων συνεχιζόντων τὴν φήμην του πατρικοῦ ὄνόματος.

Πολὺ ἀμφιβολίω, ἀπεικονίζων ἐν τῷ ἔργῳ μου, ὑπὸ τὸ κράτος βαθυτάτης συγκινήσεως, διὰ συντόμων καὶ προχείρων γραμμῶν, τὸν Φίλωνος Φίλωνος, ἐὰν μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ὑφίσταντον τοῦ "Ανδρες, εἰς τὰς σελίδας τῆς ζωῆς τῶν ὅποιων νὰ δύναται ὁ νεώτερος Ἐλλην ν ἀναζητήσῃ τοὺς χαρακτῆρας, η ν ἀνεύρητον τοὺς μαργαρίτας τῆς ἀρετῆς, οἵτινες κοσμοῦσι τὸ διαδόκιμα τῶν μακρῶν τοὺς μαργαρίτας τῆς ἀρετῆς, οἵτινες κοσμοῦσι τὸ διαδόκιμα τῶν μακρῶν τοῦ πλειστοῦ τῆς Λεβαδείας. Οἱ πλεῖστοι μᾶς ἐγκατέλιπον, ἡμερῶν τοῦ εὐπατρίδου τῆς Λεβαδείας. Οἱ πλεῖστοι μᾶς ἐγκατέλιπον, ἀφ' ἡμῶν καὶ δ τελευταῖος, δὲν θὰ παύσωμεν δίπτόντες ἐπὶ τοῦ σεμνοῦ ἀφ' ἡμῶν καὶ δ τελευταῖος, δὲν θὰ παύσωμεν δίπτόντες ἐπὶ τοῦ σεμνοῦ τάφου των τὰ νεκράνθεμα τῆς εὐγνωμοσύνης μας, μαρτύρια τιμῆς καὶ τάφου των τὰ νεκράνθεμα τῆς εὐγνωμοσύνης μας, μαρτύρια τιμῆς καὶ ἀγάπης πρὸς τὸν κύκλον τῶν Ἀνδρῶν ἐκείνων, ὃν δ βίος ἐκπροσωπεῖ διλόκληρον περίσσον κοινωνικῆς καὶ πολιτικῆς ἀναθιώσεως, σειρὰν μοναδικοῦ ἔρωτος πρὸς τὴν πρόσδον καὶ ἀνάπτυξιν τοῦ Ἐλληνικοῦ Ἐθνους.

Καὶ διὰ τὸν Φίλωνα Φίλωνος η Ἰστορία παρεσκεύασεν ἡδη τὴν γραφίδα της. . . Ἀναρτήσατε ἐπὶ τοῦ τάφου του τὰς σελίδας της. Θὰ ἥνε τὸ μεγαλοπρεπέστερον Μαυσωλεῖόν του.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΡΣΕΝΗΣ

ΦΙΛΩΝ ΙΩΑΝΝΟΥ ΦΙΛΩΝΟΣ